

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ระบบเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับโลกครั้งใหญ่ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนกลายเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการดำเนินการของทุกองค์กรและมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา จนเป็นสังคมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Society) ด้านการศึกษามีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาและการสื่อสารช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น บทบาทสำคัญของสถานศึกษาจึงต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้แบบใหม่เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา (วีระ ประเสริฐศิลป์, 2546 : 1)

การบริหารงานในองค์กรทุกองค์กร จะมีองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารองค์กร 4 อย่าง หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า 4 M ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) คนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร ทั้งนี้เพราะคนหรือบุคคลในองค์กรนั้นเป็นผู้จัดหาและบริหารทรัพยากรอื่น ๆ การจัดการหน่วยงานใดก็ตาม ถ้าเริ่มต้นด้วยการมีคนหรือบุคคลที่มีคุณภาพแล้วปัจจัยด้านอื่น ๆ ก็จะตามมาเอง (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2539 : 6)

การบริหารบุคลากรในสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อทำงานให้ได้ประสิทธิภาพดีที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุดและสิ้นเปลืองเงินและวัสดุในการทำงานนั้นๆ อันเป็นการประหยัดทรัพยากร ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ในรูปแบบเดิมการบันทึกข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา มีการบันทึกในกระดาษ รวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษาแต่ละคนมีความก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ทำให้ยากต่อการติดตาม การเข้าถึงข้อมูล ส่งผลทำให้ผู้บริหารมีปัญหาและเกิดความล่าช้าในการบริหารจัดการด้านบุคลากร ไม่สะดวกรวดเร็วในการเรียกใช้ข้อมูล และการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของบุคลากรในใช้ข้อมูลการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษา เช่น การคัดเลือกบุคลากรการบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การบำรุงขวัญ หรือกำลังใจ กระบวนการบริหารที่บำรุงขวัญ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการวิเคราะห์งาน ผู้บริหาร

สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารบุคลากรในสถานศึกษางานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย (อำนาจ ศรีแสง, 2552 : 2)

ดังนั้นการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาด้วยระบบสารสนเทศที่มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยพัฒนาบุคคล บริหารจัดการ และบริการของภาครัฐ จึงส่งผลต่อการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อความทันสมัย ความสะดวกและรวดเร็วในการพัฒนาระบบราชการจะเกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้พัฒนาข้าราชการ อันเป็นหัวใจของระบบราชการทั้งหมด (ชัชวาลย์ ชำนาญ, 2550 : 3)

การบริหารจัดการด้านบุคคลสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจวบคีรีขันธ์ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านบุคคล สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัญหาที่พบในการบริหารงานบุคคลแต่เดิมมีการบันทึกข้อมูลในกระดาษ ส่งผลทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการติดตาม การเข้าถึงข้อมูล การประมวลผล และการรายงานผล มีการบริหารจัดการด้านบุคคลที่ล่าช้า ข้อมูลไม่ทันสมัยทั้งในด้านประวัติบุคคล การเข้ารับตำแหน่ง ผลงานวิชาการ และการพัฒนาบุคคล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการด้านบุคคลโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามและพัฒนาบุคคล อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานรวมทั้งเป็นประโยชน์สูงสุดในการสนับสนุนในการบริหารงานและการตัดสินใจ

คำถามการวิจัย

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารด้านบุคคลที่พัฒนาขึ้นและทดลองใช้กับโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 เป็นที่ยอมรับอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคลกับ โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
2. เพื่อประเมินการยอมรับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านบุคคลกับโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อออกแบบและพัฒนาการบริหารงานบุคคลโดยระบบสารสนเทศโดยทดลองใช้กับโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ตามขั้นตอนการออกแบบด้วยระบบแบบวงจรชีวิต (The system development life cycle model : SDLC) 8 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การเขียนโปรแกรม การทดสอบระบบ การนำระบบไปติดตั้ง การปฏิบัติงาน โดยใช้ระบบใหม่ และการบำรุงรักษาระบบ (Cushing and Romney, 1994 : 347 – 349; O'Brien, 1993 : 79 ; Parker, 1989 : 583 – 584)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยโดยศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริหารงานบุคคล ของโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 18 แห่ง โดยกลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้บริหาร 1 คน ครูที่ทำหน้าที่งานบุคคล 1 คน ครูธุรการ จำนวน 1 คน โรงเรียนละ 3 คน กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 54 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

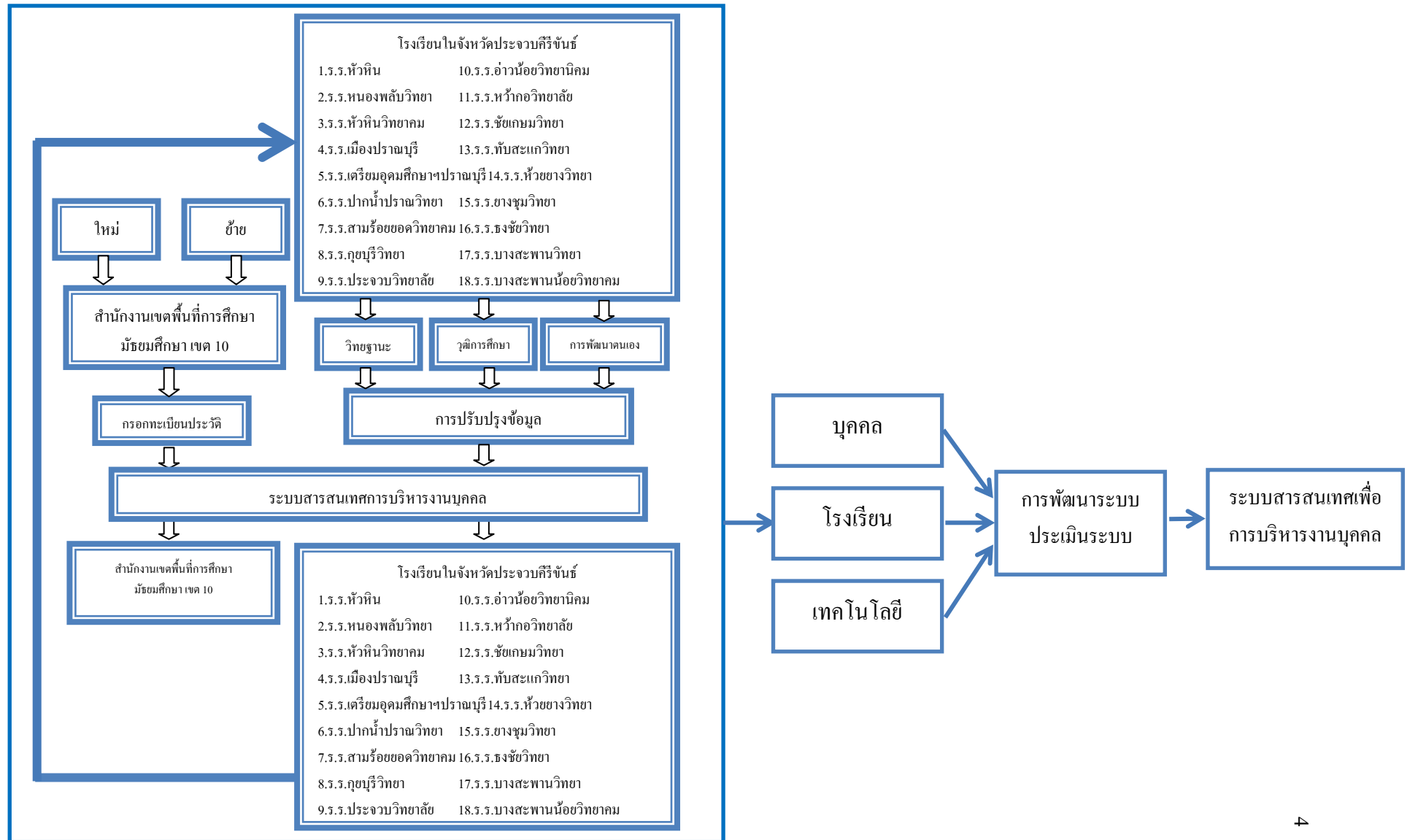
ตัวแปรต้น ได้แก่ องค์ประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

ตัวแปรตาม ได้แก่ การยอมรับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านบุคคลของโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ได้แก่ โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 18 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1.1 กรอบความคิดในการวิจัยระบบงานที่ใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาบริหารจัดการ ประกอบด้วย งานบุคคล โรงเรียน เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับการพัฒนาระบบ และประเมินระบบ จะได้ต้นแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามของศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ที่นำมาใช้ ดังนี้

1. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายในองค์กรเริ่มตั้งแต่การวางแผนกำลังคน การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน โดยมีการสร้างแรงจูงใจด้านต่างๆ เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 หมายถึง หน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์
3. โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หมายถึง โรงเรียนมัธยมที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 18 แห่ง
4. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบงานบุคคลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
5. การยอมรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อการนำระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้น มาใช้ในการทำงานด้านบุคคลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
6. กูเกิลแอฟฟิเคชัน หมายถึง ชุดโปรแกรมสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการทำงานร่วมกัน และเป็นซอฟต์แวร์ที่กูเกิลให้บริการ โดยผู้ใช้งานต้องสมัครเป็นสมาชิก
7. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
8. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการโรงเรียนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10
9. หัวหน้างานบริหารงานบุคคล หมายถึง ครูที่เป็นหัวหน้างานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจวบคีรีขันธ์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารด้านบุคคลโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ประจวบคีรีขันธ์
2. ได้เป็นต้นแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคลไปประยุกต์ใช้ในลักษณะงานที่คล้ายกัน

